

Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України
Сумський державний педагогічний університет
ім. А.С. Макаренка

Робочий зошит

з педагогіки

студента-практиканта IV курсу

_____ групи
інституту (факультету)_____

_____ спеціальність_____

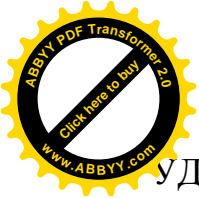
_____ (Прізвище та ім'я студента)

Місце та термін проходження
практики_____

_____ (число, місяць, рік)

Методист з педагогіки

Суми – 2012

УДК 37.013(075.8)

ББК 74.580я73

P58

Друкується згідно з рішенням редакційно-видавничої ради
Сумського державного педагогічного університету
ім. А.С. Макаренка

Укладачі: Рисіна М.Ю. – доцент кафедри педагогіки СумДПУ

ім. А.С. Макаренка;

Сенчуріна В.І. – викладач кафедри педагогіки СумДПУ

ім. А.С. Макаренка

Рецензенти: Лазарєв М.О. професор, завідувач кафедри педагогічної
творчості СумДПУ ім. А.С. Макаренка;

Козлова О.Г. кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач
кафедри педагогіки вищої школи та педагогічного менеджменту
СумДПУ ім. А.С. Макаренка

P58 Робочий зошит з педагогіки студента-практиканта ІV курсу: Методичні
рекомендації / Укл. Рисіна М.Ю., Сенчуріна В.І. – 4-те вид., вип. і доп. –
Суми: Видавництво СумДПУ ім. А.С. Макаренка, 2012. – 48 с.

У Робочому зошиті з педагогіки подані основні завдання з педагогічної
практики та рекомендації щодо їх виконання.

Зміст та структура Робочого зошита дає змогу студентам виконувати
завдання, передбачені програмою практики, безпосередньо у зошиті.

Призначено для студентів ІV курсу педагогічних університетів,
викладачів ВНЗ та працівників освіти.

УДК 37.013(075.8)

ББК 74.580я73

Зміст

1. Мета і завдання педагогічної практики.....	4
2. Зміст та організація педагогічної практики. Обов'язки студента-практиканта	5
3. Звітна документація студентів-практикантів.....	6
4. Поради студентам-практикантам	7
5. Паспорт загальноосвітнього навчального закладу	9
6. Список учнів класу	10
7. План класу	11
8. Розклад дзвінків. Розклад уроків	12
9. Розклад уроків студентів підгрупи.....	13
10. Журнал оцінювання учнів класу з навчального предмету.....	14
11. Індивідуальний план навчально-виховної роботи студента-практиканта	15
12. Щоденник психолого-педагогічних спостережень	22
13. Звіт про виконання дослідницьких завдань.....	40
14. Самоаналіз проведеного студентом виховного заходу	50
15. Аналіз відвіданого студентом виховного заходу	43
16. Психолого-педагогічний аналіз відвіданого студентом уроку	45
17. Самоаналіз уроку, проведеного студентом-практикантом	47
18. Атестаційний лист.....	49

Мета і завдання педагогічної практики

Педагогічна практика на 4 курсі є логічним продовженням педагогічної практики на молодших курсах. Вона охоплює значний період повсякденної систематичної роботи з учнями 5-9 класів протягом 6-8 тижнів. Тому основною метою педагогічної практики є перевірка готовності студента до виконання професійних обов'язків вчителя-предметника і класного керівника.

Провідними завданнями практики: є вивчення діяльності вчителя-предметника та інноваційних технологій навчання, ознайомлення з реальним змістом і обсягом професійної праці вчителя-вихователя та оцінка своїх професійних якостей з точки зору відповідності їх вимогам до сучасного класного керівника.

Діяльність студентів під час педагогічної практики в школі передбачає розвиток таких професійно-педагогічних умінь та навичок:

1) рефлексивно-аналітичних: здатність аналізувати свою діяльність, помилки і успіхи, зрозуміти свої сильні і слабкі сторони для самовдосконалення і планування роботи; уміння ставити педагогічний діагноз; шляхом спостереження і аналізу оцінювати рівень індивідуального розвитку школяра, впливу товариського середовища на учня;

2) організаторських: уміння ставити перед собою і дітьми мету, причому саме таку, що дасть очікуваний результат; уміння планувати діяльність з учнями, призначити відповідальних за її здійснення; уміння розділяти мету на менш значні завдання і перетворювати їх у диференційовані завдання для групової та індивідуальної роботи класу; здатність створювати позитивну установку на діяльність, застосовувати різноманітні методи стимулювання (змагання, заохочення), передбачати та планувати можливість індивідуальної самореалізації дітей тощо;

3) комунікативних: уміння налагодити контакт, взаєморозуміння з кожною дитиною, вірити в неї, в її сили і можливості. Демонструвати бажання зрозуміти, підтримати і захистити її, уміння коректувати міжособистісні стосунки між дітьми; виступати справедливим арбітром при розв'язання конфліктів.

4) гностичних: здатність до самостійного і творчого здобування знань, вміння міркувати, співставляти факти та явища; бути в курсі нових відкриттів у своїй галузі знань;

5) дидактичних: вміння викладати, досягати дидактичної мети; володіти методами та методикою викладання; доступно і цікаво викладати «свій» предмет; пробуджувати думку учнів;

6) дослідницьких: здатність до застосування методів науково-педагогічних досліджень; вміння грамотно провести педагогічне дослідження і зробити його аналіз;

7) креативних: здатність до творчості, генерування нових ідей, творчого й оперативного розв'язання педагогічних ситуацій.

Наявність перерахованих професійних здібностей і умінь допоможе студентам у роботі з підлітками.

Зміст педагогічної практики

1. Ознайомлення зі змістом навчально-виховної роботи школи (бесіда з директором школи, психологом, лікарем, вчителем, класним керівником, куратором).
2. Вивчення учнів класу і характеру їх відносин (у процесі відвідування уроків, бесід з вчителями, окремими учнями і учнівським активом, вивчення документації класу і окремих учнів із застосуванням комплексу психолого-педагогічних методик).
3. Вивчення досвіду виховної роботи класного керівника.
4. Участь у навчально-виховній роботі (підготовка і проведення уроків, позакласної роботи з предмету, окремих видів виховних справ; надання допомоги активу класу і окремим учням в організації їх діяльності і вирішенні проблем, організація чергування класу по школі, чергування в класі, участь у трудових справах тощо).
5. Участь у науково-дослідній роботі (виконання науково-дослідних завдань, передбачених програмою педагогічної практики).
6. Оформлення звітної документації.

Організація педагогічної практики

Протягом практики студенти виконують обов'язки вчителя-предметника і помічника класного керівника. Як вчитель-предметник студент працює під керівництвом вчителя і методиста з предмету. Методичну допомогу у виховній роботі з класом надає методист кафедри педагогіки та класний керівник.

Виробнича практика студентів ІУ курсу проводиться в середній ланці загальноосвітніх закладів.

Обов'язки студента-практиканта

1. Робочий день студента-практиканта триває шість годин і підпорядковується правилам внутрішнього розпорядку школи.
2. Студент-практикант своєчасно виконує завдання, передбачені програмою виробничої практики та індивідуальним планом, бере участь у семінарах та консультаціях під час практики, які організуються методистом з педагогіки.
3. Звітна документація подається студентом керівникам практики згідно визначених термінів.
4. Протягом практики студент проводить заплановану кількість уроків та не менше трьох виховних заходів. Заліковим є той захід, на якому був присутній методист з педагогіки.

Звітна документація студента-практиканта

Після проходження практики студент здає методисту з виховної роботи таку звітну документацію:

1. Робочий зошит з педагогіки.
2. Методичну розробку одного з проведених виховних заходів. (Навчально-методичний посібник. Педагогічна практика. – Ч. II. – додаток К.)
3. Загальний аналіз виховного заходу (Навчально-методичний посібник. Педагогічна практика. – Ч. II. – додаток Б.)
4. Самоаналіз проведеного студентом виховного заходу (Навчально-методичний посібник. Педагогічна практика. – Ч. II. – додаток А).
5. Матеріали проведених педагогічних досліджень з діагностики самооцінки та вихованості підлітків (опис методик дослідження, висновки та пропозиції щодо подальшої організації виховної роботи). За одержаними результатами досліджень студент проводить виховний захід, який є логічним продовженням даного дослідження.
6. Психолого-педагогічний аналіз відвіданого студентом уроку (Навчально-методичний посібник. Педагогічна практика. – Ч. II. – додаток В).
7. Самоаналіз уроку, проведеного студентом-практикантом (Навчально-методичний посібник. Педагогічна практика. – Ч. II. – додаток Д).
8. Атестаційний лист.

Оцінювання професійних досягнень студентів-практикантів з виховної роботи здійснюють методисти кафедри педагогіки, закріплені за конкретними школами. Оцінювання здійснюється в ході індивідуальних та колективних бесід під час консультацій студентів-практикантів; відвідування та аналізу уроків та виховних заходів, які проводять студенти-практиканти у закріплених класах; бесід з учителями-предметниками та класними керівниками; перевірки звітної документації. В результаті одержаних відомостей про рівень професійних досягнень студентів, методист виставляє в атестаційний лист студента оцінку з виховної роботи. Критерії оцінювання професійних досягнень майбутніх учителів з педагогічної практики подано у додатку Е. (Навчально-методичний посібник. Педагогічна практика. – Ч. II.)

Поради студентам-практикантам «Вузлики на пам'ять»

1. Педагогіка – наука оптимістична. Будьте оптимістами.
2. Встановлюйте з вашими учнями доброзичливі взаємовідносини.
3. Підтримуйте в класі сприятливе валеологічне середовище: чисті повітря та приміщення, відрегульовану температуру, достатнє освітлення.
4. Впроваджуйте еталони поведінки для стандартних ситуацій: як входити в клас, поводити себе під час уроку, відповідати на запитання учнів, організовувати своє робоче місце.
5. Готуючись до уроку чи виховного заходу, плануйте достатнє навантаження учнів протягом всього заняття.
6. Намагайтесь зробити виклад матеріалу зрозумілим і цікавим, використовуйте різноманітні методи і засоби.
7. Пам'ятайте, що велика різноманітність наочності, методів та засобів навчання на одному уроці не приносить користі, оскільки не дає можливості зосередитися і приводить до хаосу.
8. Попереджуйте нудьгу на уроці, яку породжують надмірні навантаження та повторення.
9. Надайте учням можливість та право вибору завдань і видів діяльності.
10. Створюйте умови, щоб невстигаючі учні мали можливість відчувати себе лідерами.
11. Намагайтесь установити зворотній зв'язок з учителями і класним керівником.
12. Акцентуйте увагу учнів на їх просування вперед. Заохочуйте їх до подальших успіхів.
13. Будуйте стосунки з учнями на позитиві; надихайте і підбадьорюйте їх; проявляйте ввічливість і повагу.
14. Прощайте своїм учням їхні промахи, не нагадуйте про них. Надавайте їм можливість довести свою спроможність все почати з початку.
15. Будьте послідовні, справедливі, об'єктивні, толерантні.
16. Остерігайтесь незлюбити когось з учнів.
17. Стримуйте свій гнів. Не давайте можливості вийти вашим почуттям з-під контролю.
18. Не принижуйте учнів. Вбачайте в кожному з них особистість.
19. Проявляйте почуття гумору. Сміятися над будь-якою ситуацією нормально, але ніколи не слід сміятися над дитиною.
20. Майте сміливість визнати свої помилки і вибачитись перед учнями.
21. . Не соромтесь своїх помилок. Діти, на відміну від дорослих, завжди вам їх вибачать

22. Будьте поряд з учнем, у якого виникли труднощі.

23. Навчіться помічати навіть нескладні досягнення учнів у навчанні та поведінці і заохочуйте їх.

24. Вчіться вітатися з дітьми. Тонем, яким ви говорите «добрий день», теж можна виховувати.

25. Підтримуйте контакт з учнями як у класі, так і за його межами

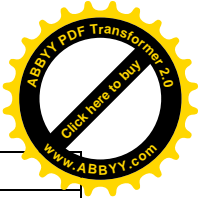
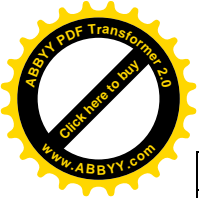
26. З метою активізації учнів слід навчитися різних способів висловлювати своє задоволення: «гарна робота»; «це чудово»; «відмінно»; «молодець»; «оригінально»; «я знала, що ти можеш це зробити»; «сьогодні набагато краще»; «розумна відповідь»; «у тебе світла голова».

27. Вчитель завжди має бути в формі – підтягнутий, акуратний, модний, в гарному настрої.

28. В педагогіці важливе значення має *перший* момент зустрічі з класом, *перший* урок, *перший* успіх.

Паспорт загальноосвітнього навчального закладу (ЗНЗ)

I.	ЗАГАЛЬНІ ДАНІ	
1.	Назва ЗНЗ	
2.	Профіль навчального закладу	
3.	Адреса, телефон	
II.	АДМІНІСТРАЦІЯ ЗАГАЛЬНООСВІТНЬОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ	
		Прізвище, ім'я, по-батькові, телефон
1.	Директор школи	
2.	Заступник директора з навчальної роботи	
3.	Заступник директора з виховної роботи	
4.	Заступник директора з науково-методичної роботи	
5.	Заступник директора з навчальної роботи середньої ланки	
6.	Педагог-організатор	
7.	Психолог і соціальний педагог	
III.	МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНА БАЗА ЗНЗ З ПРЕДМЕТУ СПЕЦІАЛІЗАЦІЇ (ХІМІЇ, БІОЛОГІЇ, ІСТОРІЇ ТОЩО)	
1.	Кабінет	
2.	Кабінет	
3.	Кабінет	
4.	Наявність комп'ютерних класів	
5.	Бібліотека, фонд	

IV.	ВЧИТЕЛІ КЛАСУ	
1.	Класний керівник	
2.	Вчитель хімії	
3.	Вчитель біології	
4.	Вчитель математики	
5.	Вчитель української мови та літератури	
6.	Вчитель зарубіжної літератури	
7.	Вчитель фізкультури	

Список учнів

№	Прізвище, ім'я,	Відвідування гуртків, секцій тощо	Громадські доручення	Особливі примітки ¹
1				
2				
3				
4				
5				
6				
7				
8				
9				
10				
11				
12				
13				
14				
15				
16				
17				
18				
19				
20				
21				
22				
23				
24				
25				
26				
27				
28				
29				
30				
31				
32				
33				
34				
35				
36				

¹ Неповна сім'я; неблагополучна сім'я; наявність опікунів; знаходження на обліку в інспекції у справах неповнолітніх тощо

План розміщення учнів класу

1 ряд		2 ряд		3 ряд	

Розклад дзвінків

Урок	Початок – закінчення	
	I зміна	II зміна
0		
1		
2		
3		
4		
5		
6		

Розклад уроків _____ класу

№ уроку	Дні тижня					
	Понеділок	Вівторок	Середа	Четвер	П'ятниця	Субота
0	каб.	каб.	каб.	каб.	каб.	
1						
2						
3						
4						
5						
6						

Розклад уроків студентів підгрупи

	Дні тижня Уроки Час ПП студентів Власний розклад	Понеділок						Вівторок					Середа					Четвер					П'ятниця					Субота			
		1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	3	4
1																															
2																															
3																															
4																															
5																															
6																															
7																															
8																															
9																															
10																															

Журнал оцінювання учнів _____ класу

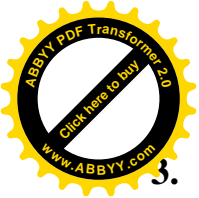
(назва навчального предмету)

№	Тема уроку	Дата																			
	Прізвище та ім'я учнів																				
1																					
2																					
3																					
4																					
5																					
6																					
7																					
8																					
9																					
10																					
11																					
12																					
13																					
14																					
15																					
16																					
17																					
18																					
19																					
20																					
21																					
22																					
23																					
24																					
25																					
26																					
27																					
28																					
29																					
30																					
31																					
32																					
33																					
34																					
35																					
36																					

2. Організаційна робота в перший тиждень педагогічної практики.

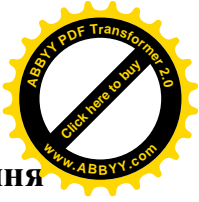
Дата	Зміст роботи	Відмітка про виконання
1	2	3
1. Бесіда з директором, заступниками директора з таких питань: профіль навчального закладу та особливості організації педагогічного процесу.		
2. Бесіда з вчителями-предметниками щодо особливостей організації навчання в даному класі.		
3. Бесіда з класним керівником щодо особливостей рівня розвитку учнів класу, рівня розвитку класного колективу, планування виховної роботи з класом.		
4. Визначення напрямку науково-дослідницької роботи в класі.		

3. Навчальна робота з _____

назва навчального предмету

Календарно-тематичне планування уроків (теми, кількість уроків)		
Дата	Розділ та тема уроку.	Коментар учителя та оцінка за урок
1	2	3

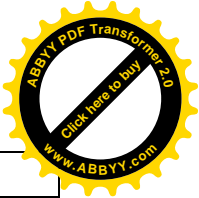
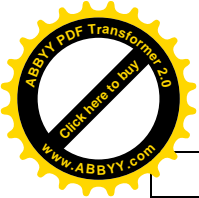

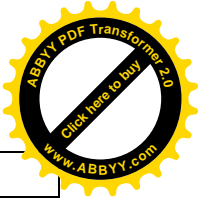
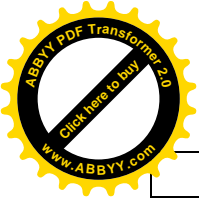
4. Позакласна робота з навчального предмету (гурткова робота, проведення тематичних та виховних заходів, додаткові заняття з учнями, виготовлення дидактичних матеріалів та наочності, організація предметних тижнів, виставок, навчальних екскурсій тощо)

Дата	Зміст роботи	Відмітка про виконання
1	2	3

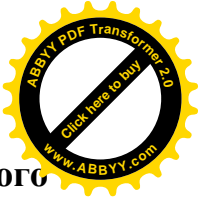
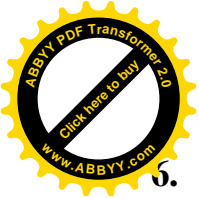
5. Виховна робота (складається на основі плану виховної роботи класного керівника): ознайомлення з методикою роботи класного керівника; участь у поточній виховній роботі (чергування класу, походи, вечори, КТС, індивідуальна робота з учнями та ін.). Самостійне планування і проведення виховних заходів із зазначенням напрямів виховної роботи, теми, дати, місця проведення

Дата	Зміст виховної роботи	Місце проведення	Відмітка про виконання	Оцінка за виховний захід
1	2	3	4	5
<p>➤ <i>Організаційна робота з класом: вивчення учнів класу, визначення рівня розвитку класного колективу, планування виховних заходів (справ).</i></p>				

<i>◀ Індивідуальна робота з учнями (визначення «проблемних дітей» та дітей «групи ризику», співпраця з психологом школи або соціальним педагогом; індивідуальні бесіди з учнями; залучення дітей до колективних та індивідуальних доручень; робота з обдарованими дітьми) із зазначенням прізвищ учнів та проблем</i>				
<i>◀ Підготувати та провести наступну індивідуально-виховну роботу з учнями:</i>				
1.				
2.				
3.				

5. **Науково-дослідницька робота: визначити напрям власного педагогічного дослідження (дослідження рівня вихованості учнів класу або рівня самооцінки учнів). Обрати методики та провести наукове дослідження.**

Дата	Зміст дослідницької роботи	Відмітка про виконання
1	2	3
	1. Повторити розділ «Методи науково-педагогічних досліджень»	

Щоденник психолого-педагогічних спостережень

Аналізуючи виконання завдань, наведених нижче, студент щоденно записує особисті враження, висловлює своє ставлення до організації навчально-виховного процесу, формулює власні педагогічні погляди, робить самостійні висновки.

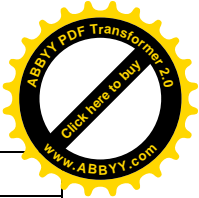
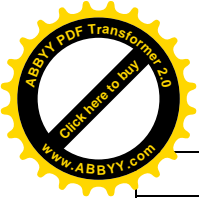
Важливе місце в щоденнику займають психолого-педагогічні спостереження за учнями (класним колективом), необхідні для складання характеристики, та самоаналіз власної педагогічної діяльності, а саме: 1) як ставиться вчитель до дітей, яким є стиль його спілкування з учнями на уроках та поза уроками, чи долаються бар'єри у спілкуванні; 2) чи поважають учні вчителя, як вчитель зацікавлює їх своїми уроками, чи допомагає вчитель у формуванні адекватної самооцінки та вихованості у дітей.

Педагогічний щоденник повинен заповнюватись систематично й охайно. Його ведення перевіряється й оцінюється методистом з педагогіки.

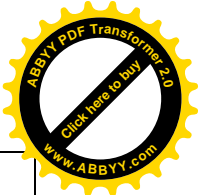
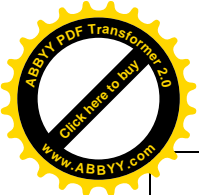
Записи у щоденнику використовуються студентами під час підготовки виступів на підсумковій конференції, при підготовці до семінарських, лабораторних, практичних занять тощо.

Завдання на різних етапах педагогічної практики, аналіз виконання яких здійснюється в щоденнику, подані у навчально-методичному посібнику

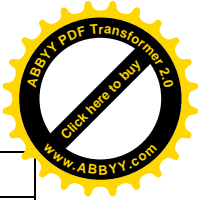
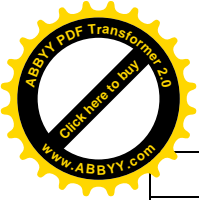
«Педагогічна практика» Ч. II., Суми, 2007.

1	2	3
Визначте рівень дисциплінованості учнівського колективу (високий, середній, низький) та методи її формування у роботі класного керівника.		
Вкажіть стадію розвитку класного колективу, та якими ознаками вона характеризується		
Опишіть власні враження від відвідування уроків у закріпленому класі (див. схему: Навчально-методичний посібник «Педагогічна практика. – Ч. 2. – Додаток В»); спостережень за учнями (активність учнів на різних етапах уроку; рівень згуртованості, характер стосунків педагогів з дітьми, дисципліна в класі та способи її досягнення, готовність учнів та вчителя до співпраці тощо)		

1	2
Обґрунтуйте ефективність методів та прийомів оцінки та контролю знань учнів, що застосовувалися вами на уроках	
Аналіз різних напрямів виховної роботи з учнями класу; труднощів та здобутків у спілкуванні з підлітками.	
Визначте форми, методи та засоби вирішення завдань:	
	1) морального виховання учнів:

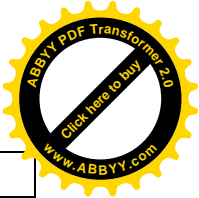
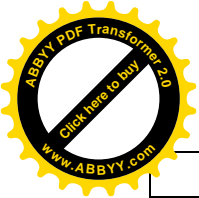

1

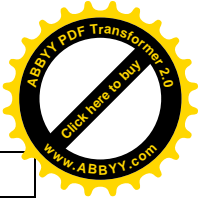
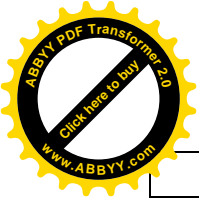
2

Охарактеризуйте взаємостосунки у колективі (дієздатність активу; наявність мікрогруп; наявність неофіційних лідерів; взаємодопомога в колективі)

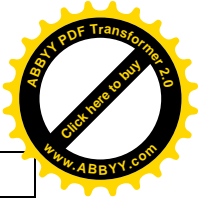
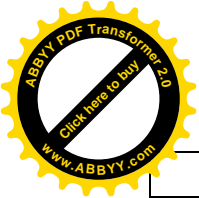
Визначте щонайменше сім правил правильного спілкування з підлітками

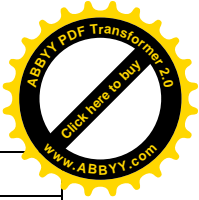
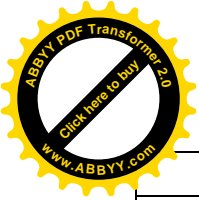
1	2
Вивчити особливості діяльності класного керівника	
1. Відповідність обраних форм та методів виховної роботи віковим особливостям школярів та рівню розвитку класного колективу	
2. Здійснення індивідуально-педагогічного підходу до учнів.	

1	2
Науково-дослідницька робота:	
	1. Обґрунтування обраного напрямку дослідження

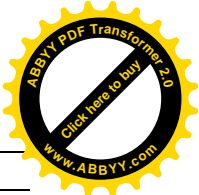
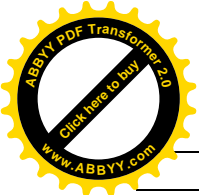

1	2
	5. Пропозиції щодо поліпшення навчально-виховної роботи в класі з урахуванням результатів дослідження
Поради батькам за результатами дослідження (як підвищити рівень вихованості підлітка, сформувати адекватну самооцінку тощо).	

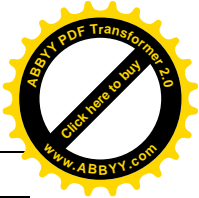
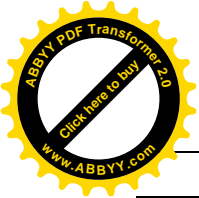

2. Аналіз власної діяльності як класного керівника

Розкрити педагогічні умови, що забезпечили ефективність виховної роботи в класі; чи відповідають виховні завдання, визначені у плані класного керівника, рівню розвитку та інтересам класного колектива; які форми та методи виховної роботи були здійснені під час практики, довести їх ефективність; охарактеризувати активність самих дітей у виховних заходах; визначити стиль спілкування з учнями; що у виховній роботі у класі було найбільш вдалим; яку психолого-педагогічну допомогу надано конкретному учню.

A series of horizontal lines for writing.

A series of horizontal lines providing a template for text entry on the page.

Атестаційний лист

Прізвище та ім'я студента-практиканта

Аспекти роботи студента-практиканта, що підлягають оцінюванню методистом	Оцінка методиста з педагогіки
Зміст індивідуального плану навчально-виховної роботи та його виконання	
Зміст щоденника	
Виконання дослідницьких завдань (за додатком робочих матеріалів)	
Методична розробка виховного заходу	
Аналіз та самоаналіз уроків та виховних заходів	
Підсумкова оцінка за навчально-виховну роботу	

Навчальне видання

**Робочий зошит з педагогіки
студента-практиканта IV курсу**

Укладачі: Рисіна Марія Юхимівна,
Сенчуріна Валентина Іванівна

Видавництво Суми: СумДПУ, 2012 р.

Свідоцтво ДК №231 від 02.11.2000 р.

Відповідальний за випуск *А.А. Сбруєва*

Комп'ютерна верстка *О.Г. Корнус*

Здано в набір 12.12.11. Підписано до друку 11.01.12.
Формат 60x84/16. Гарн. Times New Roman. Друк ризогр.
Папір офсет. Умовн. друк. арк. 3,1.
Обл.-вид. арк. 3,7. Тираж 300. Вид. № 6.

Видавництво СумДПУ ім. А.С.Макаренка

40002, Суми, вул. Роменська, 87

Виготовлено на обладнанні СумДПУ ім. А.С.Макаренка